

Vznik areálu ČSAV v Praze-Krči

Akademie věd
České republiky

věda 43

kolem
nás
výzvy
a otázky

Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i., v současnosti představuje největší pracoviště v České republice, které komplexně studuje vlastnosti mikroorganismů (bakterií, kvasinek, hub a řas) a savčích buněčných linií z hlediska základního výzkumu i z hlediska jejich praktické využitelnosti v průmyslu či medicíně.

Hlavními směry výzkumu na MBÚ jsou buněčná a molekulární mikrobiologie, genetika a fyziologie mikroorganismů a jejich rezistence vůči antibiotikům, produkce mikrobiálních metabolitů a jejich biotransformace a šlechtění produkčních kmenů. K důležitým oblastem patří environmentální mikrobiologie, ekotoxikologie a mikrobiální degradace organických polutantů v životním prostředí.

Část ústavu zaměřená na imunologické problematiky se věnuje významu mikroorganismů ve fylogenetickém a ontogenetickém vývoji imunity a při vzniku autoimunitních chorob a v neposlední řadě imunoterapii nádorových onemocnění.

Ústav má tři mimopražská pracoviště. Na třeboňském detašovaném pracovišti, které se tradičně, již od samého vzniku ústavu, věnuje fotosyntetickým mikroorganismům, byla v r. 2014 dovršena investiční fáze projektu Algatech a zahájena činnost Centra řasových biotechnologií Algatech. Centrum je zaměřeno především na výzkum v oblasti sledování základních životních procesů, které probíhají v řasách a sinicích, a na řasové biotechnologie.

V Novém Hrádku v Orlických horách byla již v šedesátých letech založena laboratoř zaměřená na odchov a studium bezmikrobních prasat, potkanů, králíků a myší. V současné době pracovníci laboratoře ve svých experimentech využívají unikátní bezmikrobní zvířata (myši a prasata), která umožňují studovat vliv definovaných složek mikrobioty na vývoj fyziologické a imunitní odpovědi u experimentálních modelů lidských onemocnění.

Od 1. ledna 2016 je součástí Mikrobiologického ústavu Cetrum nanobiologie a strukturní biologie v Nových Hradech v Jižních Čechách. Pracoviště se zaměřuje na výzkum v oblasti strukturální a systémové biologie na úrovni molekul, buněk, tkání i celého organismu.

Mikrobiologický ústav je rovněž zapojen spolu s dalšími pěti ústavu AV ČR a dvěma fakultami Univerzity Karlovy v Praze do centra excelence BIOCEV, jehož výzkum je zaměřený na vybrané oblasti biotechnologie a biomedicíny.

Mikrobiologický ústav má nyní více než 600 zaměstnanců, přibližně polovinu tvoří pracovníci s vysokoškolským vzděláním včetně více než sta postgraduálních studentů.

Ing. arch. Ivo Vacík (1925–2015) se narodil 5. března 1925 v Místku v rodině ředitele místecké spořitelny. Po vystudování architektury pracoval v ateliéru architekta Dr. Bohumila Kozáka, autora Masarykových domovů obce pražské, dnešní Thomayerovy nemocnice. V roce 1956 se zúčastnil architektonické soutěže na projekt výstavby akademického areálu v Praze-Krči, zvítězil a od té doby zůstal akademickému prostředí věrný až do svého odchodu do důchodu. Zemřel v plné duševní i tělesné svěžesti krátce po oslavě svých devadesátých narozenin.

Po začlenění Ústředního ústavu biologického do nově vzniklé Československé akademie věd v roce 1952 byla pracoviště Biologických ústavů, jejichž ředitelem byl akademik Ivan Málek, umístěna společně s Chemickým ústavem ředitele akademika Františka Šorma do budovy bývalých Státních výzkumných ústavů zemědělských v Praze-Dejvicích, na dnešním Flemingově náměstí, tehdy Na Cvičišti č. 2.

Je samozřejmé, že tato budova, postavená v letech 1926–1928 podle návrhu Ing. Josefa Záruby-Pfeffermanna, nemohla brzy kapacitně postačit rozrůstajícím se pracovištím ČSAV.

A tak již v roce 1954, tedy necelé dva roky po založení ČSAV, byly z iniciativy akademika Málka připravovány podklady pro výstavbu nových objektů samostatných Biologických ústavů.

Dokončený investiční úkol této výstavby byl schválen Úřadem prezidia ČSAV dne 6. září 1955 pod č. j. 3500/XI v objemu 47 227 000 Kčs a 96 695 m³. Stalo se tak na základě schválení výstavby Výborem prezidia ČSAV ze dne 31. 8. 1955. Schválený stavební náklad byl stanoven včetně případných vyvolaných investic a včetně nákladů na vnitřní zařízení laboratoří, samozřejmě bez nákladů na vědecké přístroje. Staveniště bylo vybráno v katastru obcí Praha XVI, a to na

katastru Kunratic a Libuše, na hranicích tehdejší Velké Prahy, při československé silnici.

Usnesením vlády ze dne 18. ledna 1956 byl uvedený investiční úkol schválen jako vládní úkol č. 119 s nepřekročitelnou částkou nákladů 48 350 000 Kčs a 100 000 m³ obestavěného prostoru.

Zpracováním projektové dokumentace byl pověřen Státní ústav pro projektování výstavby hl. města Prahy, jmenovitě ateliér architekta Dr. Bohumila Kozáka, autora blízkých Masarykových domovů obce pražské, dnešní Thomayerovy nemocnice. Tento projekt a stavba byly realizovány v letech 1927–1928.

A tak byly počátkem roku 1956 zahájeny projektové práce.

Dr. Kozák vypracoval studii na výstavbu areálu, v níž uplatnil osvědčený koncept Masarykových domovů. Studie byla zpracována bez podrobného průzkumu staveniště, bez ohledu na majetkoprávní vztahy, tvar terénu, investičním úkolem požadované návaznosti a propojení jednotlivých částí ústavu a bez návaznosti na inženýrskou strukturu území.

Studie byla věrným výrazem doby. Uvědomme si, v jaké atmosféře tehdy architekt pracoval. Počátkem padesátých let nastala éra tvrdé komunistické represe ve všech odvětvích lidské činnosti. Nevyhnula se ani architektuře. Vše muselo být přizpůsobeno sovětským vzorům, a tak po nesmírně úspěšném tvůrčím období konstruktivismu první republiky přišla éra tzv. socialistického realismu. Vše muselo vycházet z „národních tradic“ a nic nesmělo vybočovat z řady.

Výsledkem byly stavby typu hotelu International v Podbabě či historizující sídliště po celé republice. Nikdo nemohl vědět přesně, jak „socialisticky a realisticky“ tvořit, a tak bezduše kopíroval sovětský urbanismus a stavby. Všechno muselo být podle pravítka rovné, hranaté a symetrické.

Tak i návrh Dr. Kozáka, který se ve své tvorbě vrátil o 30 let zpět, odpovídal těmto požadavkům.

Kolem osy parkového náměstí, kolmo na budějovickou silnici, byla na vrcholu náměstí navržena ústřední budova podobná snad krematoriu. Po obou stranách obvodu náměstí pak byly rozmístěny budovy jednotlivých ústavů a někde v dáli budovy provozní a hospodářské.

Z uvedeného popisu je patrné, že návrh nebral ohled na funkčnost provozů, jejich propojení, ale ani na specifickou staveniště (návrh zabíral například i pozemky v okolí staveniště, ať volné, či zastavěné). Dokumentaci této studie jsem zanechal ve stavebním archivu Oddělení technických provozů a výstavby MBÚ.

Z uvedených důvodů nebyla tato studie ČSAV schválena a doporučena k realizaci. Projektový ústav byl vyzván, aby předložil nové objemové studie, které by více odpovídaly požadavkům schváleného investičního úkolu.

A tak jsem se na jaře roku 1956 dostal k tématu areálu ČSAV Krč já se svým spolupracovníkem V. Zvěřinou. Zúčastnili jsme se vnitropodnikové soutěže na daný úkol a svůj návrh jsme obhájili. Projekt tak zůstal v ateliéru Dr. Kozáka, který byl vedoucím ateliéru. Pro jeho postoje, zásadovost a chování k nám, daleko mladším spolupracovníkům, jsme ho měli všichni rádi.

Nemohu říci, že práce na objemových studiích byla pro nás snadná. Věnovali jsme řešení hodně času a přemýšlení, neměli jsme žádný vzor, protože podobný soubor vědeckých pracovišť u nás v té době prakticky neexistoval. Šlo v podstatě

o vyřešení dispozičního matematického modelu situování a propojení všech různých provozů ústavů areálu. Základem byla myšlenka plné samostatnosti jednotlivých ústavů, snadná dosažitelnost společných provozů, ať již laboratorních, hospodářských či administrativních. A to v zásadě „suchou nohou“.

Vznikl tak na svou dobu poněkud bizarní půdorys monobloku se zvěřincem spojených podzemní chodbou. Ostatní hospodářské a provozní budovy byly pak soustředěny kolem okružní komunikace areálu, s přísným oddělením laboratorního a hospodářského provozu. Rozdíl v pojetí nejlépe vynikne při srovnání řešení zástavby areálu Krč s akademickým řešením zástavby areálu výzkumného ústavu A. S. Popova, který pochází ze stejné doby. Dodržení dnes úsměvné částky

48 milionů Kčs na výstavbu celého areálu včetně, jak jsem již uvedl, vyvolaných investic a vnitřního zařízení, se zdálo být nesplnitelným úkolem.

Všechny naše myšlenky a nápady prošly později sítí následných schvalování, projednávání a oponentur, došly až k realizaci a dodnes (tedy po více než padesáti letech provozu areálu) se ukazuje, že stále vyhovují.

Rok 1957 byl pro výstavbu areálu Krč přelomový. Proto ho popíši trochu podrobněji.

Naše objemová studie byla schválena komisí pro výstavbu ČSAV koncem roku 1956 a stala se tak podkladem pro vypracování úvodního projektu.

Po započetí projektových prací se roztočil kolotoč úředních vyjadřování. Tehdy totiž platilo, že na základě úvodního projektu bylo vydáváno stavební povolení. No a tak muselo již v této fázi být vše jasné.

Dnes již nevím, kolik orgánů a organizací nám předložilo své připomínky. Samozřejmě, že zásadní byly od důležitých úřadů, jako od Vládního výboru pro výstavbu, Komise pro výstavbu hlavního města Prahy, Městského hygienika, hasičů (tehdy požárníků), bezpečnosti práce a správců inženýrských sítí. Pamatuji si ale, že k nejoriginálnějšímu vyjádření patřilo vyjádření Státní dřevařské inspekce, které nám zakázalo lichoběžníkový půdorys hlavní budovy z důvodu větší spotřeby dřeva při bednění konstrukcí, či vyjádření Státní letecké inspekce, které stanovilo výšku monobloku maximálně na čtyři patra tak, aby nebyl ohrožen letecký provoz z Ružyně na východ republiky.

Naopak přísné stanovení hygienických pásem jednotlivých objektů pro nás bylo výhodné. Umožnilo volnější zástavbu pozemku a obvod hlavního hygienického

pásma, jehož střed jsme umístili v geometrickém středu zvěřince, nám zajišťoval nezastavitelné pásmo v okolí areálu a dal tak předpoklad pro další případné rozšíření výstavby areálu.

V návrhu úvodního projektu, který jsme předložili počátkem roku 1957, byly splněny všechny nároky a požadavky na provozní plochy, avšak ukázalo se, že pracoviště budou klást vyšší nároky na plochy pro energetiku (strojovny, rozvodny), než se předpokládalo.

Avšak největší problém byl stavební náklad, který činil 68 milionů Kčs, což bylo o dvacet milionů více, než činil schválený náklad investičního úkolu.

Jednoduchým rozbořem bylo ověřeno, že zvýšený stavební náklad způsobily tzv. vyvolané investice, které byly dány lokalizací staveniště na okraji zastavěného území hlavního města. Proto bylo třeba vybudovat řadu samostatných přípojek prodloužením stávajících sítí.

Bylo nutno vybudovat příjezdové komunikace jak k hlavnímu, tak i k hospodářskému vjezdu do areálu, přeložit elektrické vedení vysokého napětí, které procházelo přes staveniště, přípojku vody s vybudováním zásobního vodojemu, položit přívodní potrubí plynu a vybudovat regulační stanici, zajistit prodloužení přírodních kabelů elektro silnoproudých i slaboproudých a vybudovat trafostanici s náhradním zdrojem, napojit záložní vedení elektřiny na rozvodnou síť vysokého napětí. Navíc bylo nutné vybudovat dvě samostatné kanalizační sítě, a to splaškovou se samostatnou čisticí stanicí odpadních vod a napojením na síť na konci krčské nemocnice a dešťovou, zaústěnou do Kunratického potoka. A ještě kryty civilní protiletectvé ochrany.

Tyto náklady způsobily, že bylo rozhodnuto krčské staveniště opustit a vyhledat jiné.

Zpracovali jsme proto objemové studie pro staveniště, která nám byla nabídnuta odborem územního plánu magistrátu.

Jako první Suchdol, pozdější staveniště Vysoké školy zemědělské. Tehdy ovšem byl Suchdol komunikačně těžce dosažitelný, ale hlavním problémem byla skutečnost, že tehdy nebyla na Suchdole voda. Zřízení čerpací stanice u Vltavy a výtlačný řad pro areál ČSAV by spotřebovaly valnou část rozpočtových nákladů na výstavbu. Tedy zamítnuto.

Jako druhý Chodovec. To byl prostor, kde byl projektován další pražský hřbitov. Staveniště na první pohled vyhovující. Pro hřbitov zde byla postavena vstupní brána, která tam stojí dodnes. Když se zjistilo, že je na staveništi vysoká hladina spodní vody, která by nebožtíkům nedělala dobře, byl záměr na vybudování hřbitova zrušen. Z uvedeného důvodu nebylo tedy staveniště použitelné ani pro nás, neboť neumožňovalo vybudování potřebných suterénů. Takže zase nic. Později zde Armabeton postavil svůj první montovaný panelový objekt jako administrativní budovu pro Výzkumný ústav zemědělských strojů. Ovšem bez suterénu.

Putovali jsme dál a ocitli se v Hlubočepích. Tam bylo sice krásné volné pole i krásná krajina, ale jinak vůbec nic. A tak se uvažovalo o výstavbě areálu někde na Radlíku u Jilového. Tuto myšlenku podporoval i hygienik, z důvodu, že by zbavil Prahu zvěřince, v němž byla podle investičního úkolu plánována kapacita asi 32 tisíc laboratorních zvířat.

Když byla jednotlivá staveniště vyhodnocena, bylo rozhodnuto vrátit se pokorně do Krče.

My jsme byli spokojení, protože se nám podařilo zachránit staveniště, které jsme již podrobně znali, vyhovovalo klimaticky i geologicky a mírný východní svah měl krásný výhled na Kunratický les, o kterém jsme již tenkrát věčně předpokládali, že bude zachován i dalším generacím Pražanů. Na druhé straně jsme předpokládali, že pole a luka táhnoucí se od krčské nemocnice až po Libuš budou postupně zastavována a Praha se tak přiblíží ústavům nebo, chcete-li, ústavy se přiblíží Praze.

Rozhodnutí o realizaci výstavby areálu ČSAV v Krči znamenalo však omezit stavební program a provést závažné úspory ve zpracovaném úvodním projektu.

Rozhodnutím Výboru Akademie ze dne 6. 3. 1957 byl ze stavebního programu vyjmut objekt Laboratoře pro grafické vyšetřovací metody a investorovi uloženo přepracovat územní plán tak, aby uspokojil minimální, a nikoliv maximální

požadavky Biologických ústavů s dodržáním výše schváleného rozpočtového nákladu 48 milionů Kčs.

Bylo to pro nás tedy Pyrrhovo vítězství.

My jsme již byli dostatečně poučení, že k cíli někdy nevede jen neustálý přímý tah na branku, ale že je nutno proložit hru ťukem a pak znovu vyrazit. Tak i v našem případě, kdy se situace díky záplavě vyjádření, posudků, protokolů a rozhodnutí stávala stále nepřehlednější, bylo nutné činit zásadní rozhodnutí již zcela samostatně. Rozhodli jsme se v první řadě zmenšit plochu celého areálu, vyloučit plochy přilehlé bytové výstavby a plochy hospodářských provozů směrem k Jalo-dvorské silnici.

Zrušili jsme samostatný objekt parní kotelny a teplovodní kotelnu jsme začlenili do objektu zvěřince. Tím jsme sice omezili kapacity pro další rozvoj areálu, ale ušetřili jsme značnou částku peněz. Toto řešení se později negativně promítlo do nákladů na elektřinu pro otop vyvíječů páry pro autoklávy, ale to už jsme řešili o deset let později. Byly zrušeny některé vnitřní komunikace a u zbývajících zmenšeny jejich šířky. To bylo racionální, neboť komunikace i dnes svému účelu vyhovují. Ovšem daleko bolestnější bylo zmenšení hloubky laboratorních traktů a omezení velikosti křídel hlavních laboratorních budov. Byla zrušena aula pro 500 posluchačů a nahrazena zasedací síní pro 100 osob. Byly zmenšeny plochy skladů knih a knihovních prostor. Na úsporách se podílel i zvěřinec snížením počtu druhů a množství laboratorních zvířat, a tím i snížením potřebných ploch. V neposlední řadě došlo i na úspory v nákladech na uměleckou výzdobu stavby, z níž se podařilo zachránit pouze vodotrysky se sousoším před hlavním vstupem do ústavu. Také zmizela výsadba zeleně a zbyly jen trávníky.

Při popsaných „záchranných“ pracích byla ale důsledně respektována všechna hygienická, bezpečnostní, provozní a požární hlediska, což umožnilo zachování koncepce volného umístění doplňujících staveb v zeleném parku. Tak byla vytvořena i rezerva pro případnou další doplňkovou výstavbu areálu.

Výsledkem našeho boje o každý metr zastavěné plochy a každou korunu investičních nákladů byla objemová studie, která skutečně dodržela základní ukazatele

schválené v investičním úkolu. Vytvořili jsme tak „optimální“ řešení potřeb Biologických ústavů, i když s podezřením, že v budoucnu může být leccos jinak.

Schválení studie Úřadem prezidia ČSAV v březnu 1957 umožnilo další práce na projektové přípravě.

Úvodní projekt jsme v intencích schválené studie přepracovali a dne 1. června 1957 znovu předložili prezidiu ČSAV k projednání a schválení.

Oddechový čas jsme využili ke studijní cestě po výzkumných pracovištích v republice. Navštívili jsme všechna dostupná laboratorní pracoviště i chovné stanice v Čechách, na Moravě a Slovensku a porovnali náš přístup k řešení dané problematiky s praktickými provozy, byť dílčími, neboť u nás v té době nebyl srovnatelný případ.

Mezitím probíhala nezbytná schvalovací řízení, zpracování oponentních posudků a podobně.

Úvodní projekt byl pak schválen schvalovacím protokolem ČSAV ze dne 19. července 1957, a to s celkovým rozpočtovým nákladem 47 118 930 Kčs, s kapacitou 560 pracovníků (z toho 314 vědeckých) a rokem dokončení 1962.

Tímto zásadním schválením dosud zpracované projektové dokumentace byl vyhrán boj o staveniště v Krči.

Zde musím podotknout, že výběr staveniště nenadchl mnohé pracovníky, respektive pracovnice ústavu, kteří brali pracoviště v Dejvicích jako samozřejmou součást Prahy, kdežto okrajová část města se staveništěm v polích, bez vyhovujícího dopravního spojení a bez možností nákupů mnoho nadšení nevzbuzovala. Mimochodem sám jsem v té době také bydlel v Dejvicích a cesty do Krče byly dobrodružstvím.

Ve třetím čtvrtletí roku 1957 bylo projednáno a vydáno potřebné stavební povolení a zahájeny projektové práce na prováděcích projektech.

Protože Státní ústav pro projektování výstavby hlavního města Prahy projektoval převážně jen stavby občanské a bytové, tedy nově vznikající sídliště, nebyl pochopitelně vybaven specialisty potřebnými pro zpracování technologických projektů výzkumných ústavů. A tak se tyto projekty zajišťovaly všelijak. Proběhla řada a řada porad, kde se tyto problémy řešily, a zápisy z nich jsou dnes úsměvným čtením ilustrujícím neschopnost socialistického hospodářství. Generálním dodavatelem stavby byl určen národní podnik Armabeton a to bylo totéž. Armabeton byl podnik určený pro výstavbu průmyslových závodů a elektráren, který s výstavbou vědeckého ústavu neměl žádné zkušenosti.

V projektu jsme zúročili poznatky z našich pracovišť i literatury a zvolili jsme jako konstrukční systém betonový monolit. Svislá instalační jádra byla doplněna kanály v podlahách. Tato úprava spolu s představitelnými příčkami zajišťovala velkou variabilitu prostorů a rozvodných zařízení tak, že při změnách v jednotlivých podlažích nebyla narušena práce v laboratořích pod a nad upravovaným prostorem. Vše se dělo „suchou“ cestou, bez použití cihel a malty.

Technologické požadavky na vybavení a zařízení jednotlivých provozů a laboratoří zpracoval Vladimír Šust se svými spolupracovníky. Původně byl ředitelem THS Biologických ústavů, později pak ředitelem Ředitelství výstavby Biologických ústavů. Po zřízení nového útvaru, ředitelství výstavby pracovišť, se silnějším politickým obsazením, z ČSAV odešel.

Ale čas ubíhal dál. Na jaře roku 1958 proběhly v projektových ústavech politické проверки, neboť soudruzi potřebovali uvolnit vedoucí místa výhradně pro členy partaje. A tak oba autoři projektu Biologických ústavů v Krči, kteří neměli potřebnou legitimaci, byli určeni k odejití. To nám bylo sděleno pouze ústně, soudruzi se nějakým zdůvodněním nezdržovali. Ale taková byla doba.

Můj spolupracovník Vašek Zvěřina odešel okamžitě, mne sice vyhodili, ale nechtěli uvolnit, dokud nedokončím projekt Biologických ústavů. A tak jsem zůstal sám a sám pokračoval v práci. Asi mě zocelily pohromy, které jsem prožil za protektorátu, проверки a padesátá léta komunismu. Co jsem také mohl dělat, musel jsem nějak uživit rodinu, červené knížky nemaje.

Přišel podzim 1958.

Na staveništi v Krči, v místech pozdějších bazénů, jsem osadil základní kámen. Kdo kromě akademika Málka na kámen poklepal, si už dnes nevzpomenu.

Ve stejné době jsem předal základní prováděcí projekty a stavba mohla začít.

A tak byla na podzim 1958 stavba zahájena výkopy pro pokládku kanalizačních sítí. Protože výkopy v dolní části staveniště byly dost hluboké, vypadalo to zde asi jako u Verdunu.

A později, na počátku roku 1959, se stavba pomalu rozjížděla dalšími pracemi.

Po dokončení a předání posledních částí projektu jsem od 1. září 1959 přešel do Projektového střediska národního podniku Armabeton. Přibližně ve stejné době přešel na Armabeton úkol zajistit výstavbu monobloku Strojnické a Elektrotechnické fakulty v Praze-Dejvicích. Vždycky jsem se řídil heslem Louise Pasteura *náhoda přejí připraveným*. A to se mi vyplatilo. Jak jsem se již zmínil, byl Armabeton určen pro výstavbu průmyslových závodů a pro zpracování projektu na výstavbu vysokých škol neměl potřebné odborníky. To byla zase moje parketa. A tak jsem, prakticky v souběhu se zahájením stavby, začal pracovat jako vedoucí projektant výstavby ČVUT v podstatě přímo před budovou ČSAV na Flemingově náměstí.

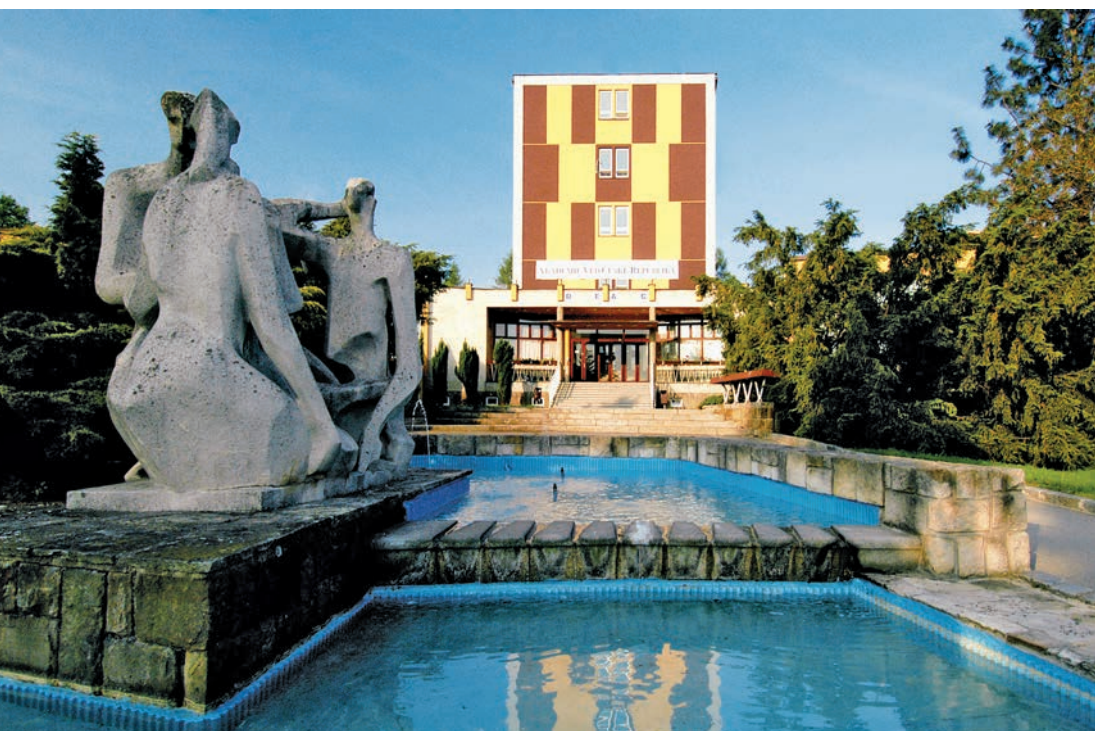
Toto postavení mi umožnilo, že jsem mohl ve vedleším pracovním poměru vykonávat architektonický dozor na stavbě ČSAV v Krči.

Po dokončení projektu ČVUT jsem k 1. říjnu 1961 přešel přímo na Ředitelství výstavby Biologických ústavů a v činnosti na stavbě v Krči jsem bez přerušení pokračoval.

K 1. lednu 1962 byly Biologické ústavy rozděleny na samostatné vědecko-organizační jednotky, je to už padesát let. Jak ten čas letí! Vznikl Mikrobiologický ústav (MBÚ) pod vedením akademika Ivana Málka, Fyziologický ústav (FGÚ) pod vedením akademika Servíta a Ústav molekulární genetiky (ÚMG) pod vedením Milana Haška. K MBÚ byly připojeny i Izotopové laboratoře.

Tato organizační změna nám na stavbě nezpůsobila žádné potíže. Vždyť již od počátku byla pro jednotlivé části Biologických ústavů projektována samostatná křídla monobloku se samostatnými přístupy a šatnami. A tak se jednalo pouze o rozdělení kanceláří pro nově vzniklé hospodářské správy jednotlivých ústavů.

Ke stejnému datu, 1. 1. 1962, v tichosti minul i původně určený termín pro dokončení stavby ústavů v Krči. Stavba pokračovala nezměněným „tempem“ ke svému cíli. Ale tak už to za socialismu chodilo.

Tak minul rok 1962 a teprve ve druhé polovině roku 1963 byly dokončeny a uvedeny do provozu některé hospodářské objekty. Jednalo se o garážní dvůr a dílny.

Jako první z vědeckých objektů byl dokončen objekt pro kobaltovou bombu (objekt „CH“), a to proto, že montáž prováděla kapitalistická firma z Kanady a nebylo tedy možné termín montáže přesunout. Do objektu se o Vánocích roku 1963 nastěhovali vědečtí pracovníci Ústavu molekulární genetiky.

A konečně nastal skutečně poslední rok výstavby areálu ČSAV v Krči, a to rok 1964. Do dokončeného objektu MBÚ se na jaře z Dejvic přestěhovalo oddělení imunologie spolu s oddělením elektronové mikroskopie. To byli první pionýři na nových pracovištích.

V červnu již ústav v nových prostorách pořádal úspěšné mezinárodní imunologické sympozium, jehož centrum však bylo umístěno do vojenské ozdravovny na Slapech.

V té době jsem byl já osobně vyzván akademikem Málkem, abych zajišťoval konečné stěhování pracovišť ústavu z Dejvic do Krče a uvedl tak areál do plného provozu. Trochu jsem se ostýchal, protože jsem se cítil více aktivním projektantem než nějakým „správcem“. Upejpal jsem se, ale když bylo po tom pejpání (řečeno slovy Vlasty Buriana), přijal jsem nabídku akademika Málka, který mi dal úplnou volnost při založení Oddělení technických provozů a výstavby MBÚ.

Tak jsem se stal přímým zaměstnancem MBÚ a prostřednictvím svého nového oddělení jsem úkol zvládl.

V průběhu druhého pololetí roku 1964 jsme přestěhovali všechna pracoviště z Flemingova náměstí do nově vybavených laboratoří a pracoven v Krči.

A tak 4. prosince 1964 vydala ČTK zprávu č. 145 229 „Mikrobiologický ústav ČSAV zahájil“. A cituji doslova:

V nově zbudovaném ústavu v Praze-Krči zahájil ve čtvrtek 3. prosince činnost v laboratořích a provozech Mikrobiologický ústav ČSAV. Od toho dne začíná pracovat šest provozů, které v podstatě tvoří Mikrobiologický ústav: Genetika mikroorganismů, Obecná mikrobiologie, Biogeneza (dřívější Oddělení antibiotik), Imunologie, Půdní a Technická mikrobiologie. První tři se zabývají technickým výzkumem, zbývající tři aplikací v praxi.

A tak se mohlo začít...

Pokusil jsem se vyprávět, jak to skutečně bylo, jaké jsme měli ideály, cíle a životní mety v době před padesáti lety. Těchto pár vzpomínek na budování areálu ČSAV v Krči věnuji památce všech těch, kteří se zúčastnili tohoto dobrodružství odvahy při rozvíjení našich biologických věd.

Ivo Vacík

Historie Mikrobiologického ústavu AV ČR začíná ještě před jeho vznikem, v roce 1948. Tehdy Ivan Málek odešel z Prahy na Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové a vytvořil tam pracovní skupinu, která se stala základem Mikrobiologického oddělení Ústředního ústavu biologického. Po založení Československé akademie věd v roce 1952 přešla tato skupina z Hradce Králové na Flemingovo náměstí v Praze-Dejvicích a bylo ustaveno Mikrobiologické oddělení Biologického ústavu ČSAV. Samostatný Mikrobiologický ústav ČSAV vznikl v roce 1962 a o dva roky později se přestěhoval do nové budovy v Praze-Krči.

Výstavba nové budovy je nedílně spojena se jménem Ing. arch. Ivo Vacíka, který velice detailně zaznamenal ranou etapu budování krčského areálu. Krčský areál se dále rozrůstal, vyrostla zde celá řada nových moderních budov, které dokonale splňují potřeby současné vědy. Nicméně, budovy postavené v šedesátých letech slouží s dobrou péčí, údržbou a citlivou modernizací dodnes, což svědčí o nadčasovosti tehdejšího projektu. Ivo Vacík sepsal peripetie výstavby ústavu těsně před svými devadesátými narozeninami. Vydání této brožurky se již nedožil, a tak se publikace stává vzpomínkou na jeho dílo, zajímavým a možná i neobvyklým historickým pohledem na to, jak se staví vědecký ústav.

Ing. arch. Ivo Vacík vydal v r. 2014 vlastním nákladem dvaceti výtisků unikátní obrazovou autobiografii *Táto, vykládej nám, když jsi byl malej...*, která zachycuje jeho život do roku 1950. V úvodu knihy vysvětluje, proč se rozhodl pro sepsání svého, jak sám uvádí, „svěžího dílka“. A to jistě platí i pro vzpomínky na vznik areálu ČSAV v Praze-Krči.

Milý čtenáři!

*Když bereš do ruky toto mé svěží dílko, jistě si můžeš položit otázku: „Proč to všech-
no...?“ A tak na otázku ti dávám odpověď. Protože jsem jako autor již v postavení
stařešiny rodu, nevyhnu se tomu, abych vypravoval svým potomkům některé přího-
dy a zážitky ze svého života. [...] Protože se při svých vyprávěních už i často opakuji,
nechci se neustále koukat na vaše prsty, které ukazují po kolikáté co vykládám.
Tak jsem, co jsem mohl, sepsal do tohoto říkání...*

V EDICI VĚDA KOLEM NÁS PŘIPRAVUJEME:

František Šmahel: **Panorama českých dějin pozdního středověku**

Jan Vít: **Jan Patočka**

D. Černý, A. Doležal, T. Doležal: **Bioetika**

DOSUD VYŠLO:

Julie Jančárková: **Nikolaj Lvovič Okuněv**

Z. Vondráková, K. Eliášová, L. Fischerová a M. Vágner: **Somatická
embryogeneze jehličnanů**

Edice Věda kolem nás | Výzvy a otázky
Vznik areálu ČSAV v Praze-Krči | Ivo Vacík

Vydalo Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.
Grafická úprava dle osnovy Jakuba Krče a sazba Serifa.
Odpovědná redaktorka Petra Královcová.
Vydání 1., 2016. Ediční číslo 11965.
Tisk **SERIFA**®, s. r. o., Jinonická 80, 158 00 Praha 5.

ISSN 2464-6245

Evidováno MK ČR pod e. č. E 22344

Další svazky získáte na:

www.vedakolemnas.cz | www.academiaknihy.cz | www.eknihy.academia.cz